

Krízový štáb SPPK k SLAK

Nadalej zbierame podnety chovateľských zväzov a združení, akým spôsobom minimalizovať riziko ďalšieho rozšírenia slintačky a krívačky. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora preto vytvorila krízový štáb, ktorého členovia budú diskutovať o nákaze a navrhovať nové riešenia, aby sme si ešte viac ochránili chovy hospodárskych zvierat.

Prvého zasadnutia Krízového štábu Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory k slintačke a krívačke sa uskutočnilo 2. apríla. Zúčastnil sa ho predseda komory Andrej Gajdoš, podpredsedovia komory a členovia predstavenstva a rovnako aj zástupcovia chovateľských zväzov a združení: Zväz chovateľov pinzgauského dobytká, Slovenská asociácia chovateľov ošípaných, Zväz chovateľov oviec a kôz, Zväz chovateľov slovenského strakatého dobytká, Zväz chovateľov mäsového dobytká, Slovenská holsteinská asociácia, Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka a Slovenský mliekarenský zväz.

Cieľom stretnutia bolo zmapovať aktuálny stav v regiónoch, diskutovať o prijímaných opatreniach a koordinovať ďalší spoločný postup s ministerstvom pôdohospodárstva a veterinárnou správou.

Zasadnutie Krízového štábu SPPK pritom nebolo jediným veľkým stretnutím komory s poľnohospodármi k téme slintačky a krívačky. Už 25. marca sa konalo mimoriadne rokovanie Predstavenstva SPPK a dva dni na to aj diskusia s regionálnymi poľnohospodárskymi a potravinárskymi komorami. O vývoji nálezovej situácie pravidelne hovorí aj vedenie komory.

„Úrad SPPK sa každý deň venuje novým a aj starším podnetom, ktoré dostáva z regiónov. Svoju pozíciu vyjadrujeme aj mediálne. Tri tlačové besedy vedenia SPPK a najnovšie aj tlačová beseda zástupcov mliečnej vertikály jasne hovoria o tom, aké opatrenia treba dodržiavať a že slovenské pasterizované mlieko a následne vyrobené mliečne výrobky sú 100% bezpečné. Samostatné stretnutia si robia aj v regiónoch, napríklad Regionálna poľnohospodárska a potravinárska komora Bratislava zorganizovala vlastné stretnutie po potvrdení prípadu v Plaveckom Štvrtku,“ informoval

ústredný riaditeľ SPPK Jozef Artim.

Predsedom Krízového štábu SPPK je Miroslav Štefček: „Situácia je vo všetkých regiónoch veľmi vážna, nervozita stúpa, a preto je potrebné k tomu pristupovať odborne a zodpovedne.“

„Vitajte v našom svete“

Pokiaľ by sa nákaza rozšírila aj do chovov ošípaných, nastal by ešte väčší problém a to aj vzhľadom na výrazne väčšiu koncentráciu vírusu v tele ošípanej a tým aj infekčnosť zvierata pre okolité prostredie. Martin Nevoľný, riaditeľ Slovenskej asociácie chovateľov ošípaných, v úvode chovateľov privítal vetou – „Vitajte v našom svete.“

Práve chovatelia ošípaných majú totiž dlhodobé skúsenosti s podobnými problémami, nákaza Afrického moru ošípaných s nedávnej minulosti je toho dokonalým príkladom. Pripomenul, že asociácia už dlhodobo rieši s AMO situáciu, kde jediné zviera v okruhu 3 km znamená rovnaké opatrenia, ako keby išlo o celý chov – a tento dlhodobý problém sa teraz opakuje aj pri hovädzom dobytku. SACHO má kvalitne spracované biosekuritné opatrenia a je pripravená pomôcť so zdieľaním know-how. Chovatelia sú mimoriadne znepokojení, keďže majú farmy priamo v zasiahnutej zóne. Roky investujú do prevencie a snažia sa presadiť, aby sa biosekurita stala súčasťou investičných plánov a výziev v rámci Strategického plánu SPP. Ide o opatrenia, ktoré sú relevantné pre množstvo nákaz – týka sa to nielen ošípaných, ale aj oviec, kôz a hovädzieho dobytku.

Martin Nevoľný poukázal aj na ďalší problém, ktorý sa týka stagnujúceho odbytu. Označil ho za kritickú situáciu v exporte zvierat, najmä v rámci vertikál. Upozornil na hroziaci scenár, že chovatelia budú nútení usmrcovať zdravé zvieratá a posielat ich do kafilérie, pretože ich nemajú momentálne kam umiestniť (informácia zo začiatku apríla). Zároveň upozornil, že dovoz zvierat z iných krajín je povolený a okolité štáty medzitým obsadili trh. Pre viaznuci odbyt tak chovatelia čelia vážnym problémom s cash-flow.

Podnety z regiónov

Počas diskusie komora zozbierala množstvo podnetov, o ktorých bude následne informovať kompetentné inštitúcie vrátane rezortného ministerstva.

Krízový štáb napríklad požiadal o zriadenie jednotnej infolinky, aby boli chovateľom poskytované jednotné a aktuálne informácie.

Člen Predstavenstva SPPK Milan Semančík upozornil na zámer zorganizovať preteky poštových holubov s vypustením 70 000 vtákov, ktoré by sa mali konať koncom apríla. V čase mimoriadnej situácie to považuje za mimoriadne rizikové a navrhuje, aby bol ústredný riaditeľ ŠVPS SR upozornený a zabezpečil zákaz podobných aktivít.

V obci Lendak bol zaznamenaný prípad, kde veterinári z Popradu preverovali poľský kamión predávajúci odstavčatá. Kamión bol pustený cez poľských colníkov s podmienkou, že sa pri návrate musí vracat prázdny. Krízový štáb SPPK preto navrhuje zaviesť trasovanie vozidiel aj po ich návrate z miesta vykládky tovaru, keďže sa často vracajú cez rizikové oblasti, ako sú napríklad Ludanice, kde je vysoká koncentrácia zvierat.

Chovatelia oviec a kôz privítali uvoľnenie obchodných bariér. Po novom sa už môžu vyvážať zo Slovenska z oblastí mimo Bratislavského, Nitrianskeho a Trnavského kraja jahňatá na veľkonočný stôl v Taliansku. Ide o „žatvu“ pre chovateľov oviec, keďže pre mnohé chovy je najmä obdobie Veľkej noci nosnou tržnou časťou roka. O jahňatá zo Slovenska je naďalej v zahraničí veľký záujem, no podľa Slavomíra Reľovského, riaditeľa Zväzu chovateľov oviec a kôz na Slovensku, je problémom monopol jedného bitúnku, ktorý túto situáciu zneužíva a tlačí ceny umelo nadol.

Ďalší podnet krízového štábu sa týka návrhu, aby trasy zvozu utratených zvierat neprechádzali cez oblasti s vysokou koncentráciou fariem, aby sa hľadali alternatívne cesty a aby boli úložiská tiel umiestnené čo najbližšie k ohniskám nákazy.

Zväz chovateľov mäsového dobytku odporúča výrazne obmedziť dopravu, najmä pohyb techniky. Navrhuje stretnutie s poľovníkmi, keďže sa plánujú odbery vzoriek od raticovej zveri. Treba riešiť aj styk hospodárskych zvierat (najmä oviec a hovädzieho dobytku s divou zverou na pastvinách.

Navrhuje, aby sa pre STK dočasne nevyžadoval fyzický presun techniky.

Aj keď hydina nie je priamo vnímavá, často sa nakupuje od ľudí, ktorí majú aj iné, vnímavé zvieratá. Krízový štáb SPPK navrhol zákaz premiestňovania takýchto zvierat, aby sa predišlo prenosu nákazy medzi farmami. Krízový štáb odporúča zvážiť obmedzenie predaja hydiny (chovného materiálu) na úrovni obcí, najmä pre drobnochovateľov. Upozorňuje, že tento spôsob predaja môže byť rizikovým faktorom zavlečenia nákazy SLAK do viacerých regiónov.

Člen Predstavenstva SPPK Igor Jakubička navrhuje obmedziť a zakázať Dni poľa a osobné predaje krmív obchodnými zástupcami, ako aj vstup na farmy, ten by sa mal povoliť len nevyhnutným osobám. Upozornil, že vozidlá sa trasujú len pri vstupe, ale pri návrate šoféri obchádzajú stanovené trasy a skracujú si cestu cez rizikové oblasti mimo mýta. Navrhol do dezinfekčných brán pridať nemrznúcu zmes kvôli mrazom.

Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka navrhuje včas riešiť ubytovanie pracovníkov na farmách, ak by došlo k uzatváraniu fariem. Podpora z nevyčerpaných zdrojov z PRV SR 2014-2022 na ubytovacie kapacity by farmám pomohla aj z hľadiska dlhodobejšej stabilizácie pracovnej sily.

Slovensko 20. marca stratilo štatút „SLAK free“, čo má vážne národohospodárske dopady. Podľa pravidiel je možné požiadať o obnovenie štatútu po 3 mesiacoch od zabitia posledného zvieraťa v ochrannom pásme.